

УДК 811.163.3'373.21'35'373.45:070»2022/2023»
DOI <https://doi.org/10.24919/2308-4863/76-2-29>

Наталія ХОРОЗ,
orcid.org/0000-0001-5013-5817
кандидат філологічних наук,
доцент кафедри слов'янської філології імені професора Іларіона Свенціцького
Львівського національного університету імені Івана Франка
(Львів, Україна) nataliya.khoroz@lnu.edu.ua

НАПИСАННЯ УКРАЇНСЬКИХ ТОПОНІМІВ У СЛОВЕНСЬКИХ ЗМІ 2022–2023 РОКІВ

Із початком повномасштабної війни в Україні у лютому 2022 року світові засоби масової комунікації почали уважно стежити за подіями в Україні й активно інформувати своїх читачів про поточні воєнні новини. Практично кожен новину супроводжували назви українських місцевостей чи інших географічних об'єктів, яких стосувалася новина. Таким чином, почалося масове вживання в медіа раніше невідомих для світової спільноти українських топонімів, які не мали своєї усталеної традиції вживання в різних світових мовах. Як показали спостереження зокрема за мовою словенських ЗМІ, передача українських власних назв на письмі стала практично хаотичною. Проаналізований матеріал дозволив виявити кілька причин такого мовного явища: 1) деякі географічні назви передавалися за аналогією до уже усталених правописом правил написання українських власних назв (за російським зразком), 2) деякі запозичувалися разом із новиною з англійських джерел, 3) деякі транслітерувалися чи транскрибувалися (зрідка калькувалися) безпосередньо з української мови.

За два роки інформування про події повномасштабної війни ситуація у Словенії з передачею українських онімів на письмі децю прояснилася в теоретичному плані: компетентні установи Словенії видали коментарі та пояснення до словенського правопису (2001), але на практиці залишилася такою ж безладною. Тому проблема уніфікації і кодифікації написання українських онімів цією мовою досі стоїть дуже гостро.

Метою розвідки є дослідити особливості передачі словенською мовою українських онімів (топонімів і гідронімів) на новинних сайтах, які повідомляють про події в Україні під час повномасштабної війни 2022–2023 років, і таким чином зробити свій внесок у дослідження цього питання, описавши поточну ситуацію в словенському медіа-просторі.

Зокрема, розвідка акцентує увагу на прописаних правописом Словенії правилах написання українських власних назв та на випадках відступу від них у словенських ЗМІ, починаючи з 24 лютого 2022 року.

Ключові слова: словенська мова, топонім, правопис, ЗМІ.

Nataliya KHOROZ,
orcid.org/0000-0001-5013-5817
PhD in Philology,
Assistant Professor at the Department of Slavic Philology named after Professor Ilarion Svientsitskyi
Ivan Franko National University of Lviv
(Lviv, Ukraine) nataliya.khoroz@lnu.edu.ua

UKRAINIAN TOPONYMS IN SLOVENIAN MEDIA (2022–2023)

With the beginning of a full-scale war in Ukraine in February 2022, the world's mass media began to closely monitor the events in Ukraine and actively inform their readers with current war news. Practically every piece of news was accompanied by the names of Ukrainian localities or other geographical objects to which the news referred. Thus, the mass media use of Ukrainian toponyms previously unknown to the world community, which did not have their established tradition of use in various world languages, began. As shown by observations of the language of the Slovenian mass media in particular, the transmission of Ukrainian proper names in writing has become practically chaotic.

The analyzed material made it possible to identify several reasons for this linguistic phenomenon: 1) some geographical names were transmitted by analogy to the already established spelling rules for writing Ukrainian proper names, 2) some were borrowed together with the news from English-language sources, 3) some were transliterated or transcribed (occasionally making calque) directly from the Ukrainian language.

For almost two years of informing about the events of the full-scale war, the situation in Slovenia with the transmission of Ukrainian onyms in writing became somewhat theoretically clear: the competent institutions of Slovenia issued comments and explanations to the current Slovenian spelling (2001), but in practice, it remained just as messy. Therefore, the problem of unification and codification of the writing of Ukrainian onyms in these languages is still very acute.

The purpose of this paper is to investigate the peculiarities of the transmission of Ukrainian onyms (toponyms and hydronyms) in Slovenian on news sites that report on events in Ukraine during the full-scale war 2022–2023, and thus contribute to the study of this issue by describing the current situation in the Slovenian media space.

In particular, this paper focuses on the rules for writing Ukrainian proper names prescribed by the Slovenian spellings and on cases of deviation from them in the Slovenian mass media, starting from February 24, 2022.

Key words: Slovenian language, toponym, spelling, mass media.

Постановка проблеми. Починаючи з 24 лютого 2022 року, Україна стала провідною темою усіх світових ЗМІ. Інформація про перебіг подій, пов'язаних із повномасштабним вторгненням на її територію, щедро пересипалася онімами, серед яких і назви місцевостей та інших географічних об'єктів, на яких відбувалися воєнні події, які стрімко змінювалися, тож на них слід було реагувати оперативним чином, у різних мовах виникла проблема в передачі українських ендонімів. Почалося їх практично хаотичне записування. Така ж ситуація склалася і в словенській мові.

Щодо адаптації та перенесення українських власних назв у словенську мову побутують дві думки. Деякі лінгвісти, наприклад, Ф. Якопін (Pravila, 2001) та Д. Кладник (Kladnik, 2007: 56), наполягають на тому, що джерелом перенесення була російська мова. У Коментарях Правописної комісії (2022) слушно зазначено, що іншомовні топоніми в словенську мову часто приймалися через третю мову, серед іншого, українські – через російську. Таке написання зараз вважається словенським і усталеним (Pravopis).

Другі ж вважають Kijev, Lvov, Harkov, Černigov, Mikolajev словенізованими відповідниками українських топонімів (С. Торкар, Г. Добровольц, М. Фурлан та ін.) і виділяють дві їх групи: ті, які були прийняті в минулому та мають власну традицію написання (*Kijev, Lvov, Harkov, Černovice, Zaporožje, Černobil*), і новіші, тобто донедавна невідомі словенцям українські географічні назви (*Melitopol, Ivano-Frankivsk, Makijivka, Žitomir, Rivne, Kremenčuk, Gorlivka*), для яких рекомендують використовувати транслітерацію з української мови (*Jezikoslovna*). Однак наразі немає затверджених правил написання нових екзонімів, що спричиняє досить строкату картину їх відтворення у словенській пресі (всупереч усталеній традиції і всупереч рекомендаціям мовознавців).

Коли протягом 2022–2023 років англомовні ЗМІ на Заході почали транскрибувати чи транслітерувати українські топоніми безпосередньо з української мови, така ж ініціатива знайшла своїх прихильників та противників і у Словенії. Одні висловилися за прийняття словенською мовою нових правил написання українських географічних назв, які б наслідували українське написання та звучання, інші – за збереження традиції.

Аналіз досліджень. Проблема передачі та адаптації іншомовних власних назв у словенській мові досліджували Ф. Якопін (співавтор «Словенського правопису» (Pravila, 2011), Г. Добровольц (співавторка «Правопису 8.0»), в якому осучаснені правила словенської орфографії з 2001 року

(Dobrovoljc, 2011), А. Погачник (передача нелатиничних власних назв словенською мовою (Pogačnik, 2012), А. Стопар (на матеріалі англомовних власних назв (Stopar, 2022), М. Петровчич (на матеріалі китайських онімів) (Petrovčič, 2009) та інші.

Що ж до питання передачі українських топонімів словенською мовою, воно досі актуальне. Ф. Якопін у «Словенському правописі» з 2001 року подав відповідники українських фонем і графем словенським, супроводивши їх короткими примітками, які лише побіжно прописують правила передачі українських онімів словенською мовою (Pravila, 2001: 180). Деякі практичні роз'яснення дає й електронний Мовний порадижник, однак лише фрагментарно (*Jezikoslovna*). Тож за два роки інформування про події повномасштабної війни ситуація у Словенії трохи прояснилася в теоретичному плані, але на практиці залишилася такою ж безладною. Тому проблема уніфікації і кодифікації написання українських онімів цією мовою досі стоїть дуже гостро.

Метою статті є дослідити особливості передачі словенською мовою українських топонімів на новинних порталах у 2022–2023 роках.

У статті використано приклади зі статей словенських інформативних сайтів: *dnevnik.si, portal24.si, delo.si, n1info.si, slovensenovice.si, svet24.si, aktualno24.si, zurnal24.slo, megafon.si, preberi.si, times.si*.

Виклад основного матеріалу. Правила перенесення кирилических онімів у словенську мову переважно ґрунтуються на принципі їх транскрипції чи транслітерації. Словенська комісія зі стандартизації географічних назв подає такі тлумачення цих термінів: «Транскрипція: а) метод перенесення (конверсії) назв з однієї мови в іншу, при якому фонологічні елементи (тобто звуки) мови оригіналу записуються графемами мови перекладу зазвичай без використання додаткових діакритичних знаків; б) результат процесу транскрипції. Транслітерація: а) метод перенесення (конверсії) назв між мовами, які мають різні алфавіти чи принцип творення складів, коли кожен знак оригінального письма представлений в цільовому письмі одним знаком, ди- чи триграфом, діакритичним знаком або за допомогою поєднання знаків; б) результат процесу транслітерації» (Slovar).

Фонетична система словенської мови складається з 29 фонем, які записуються 25 графемами, тобто одна графема може позначати кілька фонем, однак більша кількість фонем не полегшує проблеми перенесення назви з української, оскільки йдеться про відмінні фонем, які не завжди є вза-

емозамінними з українськими. Тому з'являються фонематичні розбіжності між словенською та українською мовами.

Унаслідок багатовікової колонізації українські топоніми здебільшого проникли у словенську мову через російську мову. Проте із розширенням ролі Інтернету топоніми почали потрапляти до словенської мови через англійську мову, що спричинило ще більшу плутанину в написанні українських онімів.

Для прозорішого унаочнення поточної орфографічної ситуації у словенських ЗМІ щодо українських топонімів спершу подамо прописані «Словенським правописом» (2001) та словенською традицією закономірності їх передачі:

1) спрощення подвоєних приголосних: *Кремінна* – *Kremina*, *Вінниця* – *Vinica*;

2) подвоєння приголосних наприкінці слова перед *-я* передається за російським взірцем Поволжье – *Роволžje*: *Запоріжжя* – *Zaporožje*, *Білопілля* – *Belopolje*;

3) українське *и* замінюється *i*: *Житомир* – *Žitomir*, *Вінниця* – *Vinica*, *Ціркуни* – *Cirkuni*, *Суми* – *Sumi*, *Черкаси* – *Čerkasi*, *Опитне* – *Opitne*, *Велика Димерка* – *Velika Dimerka*, *Димер* – *Dimer*;

4) суфікс *-иц(-я)* замінюється словенським *-ica*: *Вінниця* – *Vinica*;

5) у чоловічому роді однини власних назв, утворених від прикметників, прикінцевий *-й* не пишеться: *Хмельницький* – *Hmelnicki*, *Кропивницький* – *Kropivnicki*;

6) апостроф пропускається: *Куп'янськ* – *Kupjansk*, *Мар'їнка* – *Marjinka*, *Кам'янка* – *Kamjanka*;

7) м'який знак *-ь* пропускається або зрідка замінюється в *і* після *-l*, *-n*: *Хмельницький* – *Hmelnicki*, *Гостомель* – *Hostomel /Gostomelj*, *Ірпінь* – *Irpini /Irpinj*, *Маріуполь* – *Mariupol /Mariupolj*, *Нікополь* – *Nikopol /Nikopolj*, *Коростень* – *Korosten*, *Краматорськ* – *Kramatorsk*, *Северодонецьк* – *Severodoneck*, *Вільнянськ* – *Vilnjansk*;

8) усталені українські назви, які записані за принципом транскрипції / транслітерації з російської: *Дністер* – *Dnester* (у «Словенсько-російському словнику» з 1967 року *Dnjester*), *Дніпро* (назва міста) – *Dneper /Dnipro*, *Дніпропетровська область* – *Dnepropetrovsk (regija)*, *Чорнобиль* – *Černobil*, *Запоріжжя* – *Zaporožje*.

Загальна кількість українських географічних назв, зазначених у словенських лексикографічних та правописних джерелах, невелика, ймовірно, тому, що про події в Україні, як і інших республіках колишнього Радянського Союзу, свого часу небагато повідомлялося у світі. Як видно із прикладів, указані лише великі географічні об'єкти та

населений пункт, який став сумнозвісним за найбільшою ядерною катастрофою.

• суфікс *-ів* передається як *-ov*: *Львів* – *Lvov*, *Харків* – *Harkov*, *Чернігів* – *Černigov*; і, відповідно до цієї традиції, новіші назви: *Макарів* – *Makarov*, *Красногорівка* – *Krasnogorovka*, *Нова Дмитрівка* – *Nova Dmitrovka*;

• суфікс *-їв* передається як *-jev*: *Київ* – *Kijev*, *Миколаїв* – *Mikolajev*, *Чугуїв* – *Čugujev*, *Кадіївка* – *Kadijevka*;

9) українське *г* передається як *g*, що є теж практикою перенесення з російської за правилами транскрипції: *Луганськ* – *Lugansk*, *Кривий Ріг* – *Krivoj Rog*, *Енергодар* – *Energodar*, *Кіровоград* – *Kirovograd*, *Чонгар* – *Čongar*.

Однак моніторинг словенських новинних сайтів 2022–2023 рр. виявив досить різноманітну картину передачі українських топонімів словенською мовою. Нижче унаочнені випадки відступів від правил та традиції:

1) Написання топонімів, утворених способом складання основ, першою з яких є основа *чорн-*, таке: назва міста *Чорнобиль* (*Černobil*) внаслідок трагедії, яка сталася ще за радянських часів, відома на весь світ і транскрибується з урахуванням російського звучання. Однак при передачі назв місцевостей з основою на *чорн-*, які, найімовірніше, вперше згадані саме під час війни 2022–2023 рр., використовується метод калькування цієї основи за зразком *Črno torje*: *Чорнобаївка* – *Črnobajevka*, *Чорноморськ* – *Črnomorsk*.

Але *Білозерка* – *Bilozerka*, *Білопілля* – *Bilopilja*, *Білгород Дністровський* – *Bilhorod Dnistrovski* (пор. традиційне написання *Belgorod Dnestrovski*).

Ще один приклад калькування: *острів Зміїний* – *Kačji otok*;

2) суфікс *-їв* передається як *-jiv* (замість *-jev*): *Київ* – *Kijiv /Kijev*, *Миколаїв* – *Mikolajev /Mikolajiv*, *Чугуїв* – *Čuhujiv /Čugujiv /Čugujev*.

У жіночому роді суфікс *-їв+к* передається як *-jiv+k* (замість *-jev+k*): *Авдіївка* – *Avdijivka*, *Кліщіївка* – *Kliščijivka*, *Андріївка* – *Andrijivka*, *Чорнобаївка* – *Črnobajevka /Črnobajivka*, *Макиївка* – *Makijevka /Makijivka*, *Парасковіївка* – *Paraskovijivka*;

3) суфікс *-ів* передається як *-iv* (замість *-ov*): *Часів Яр* – *Časiv Jar /Časov Jar*, *Чернігів* – *Černigiv /Černigov*, *Очаків* – *Očakiv*, *Орхів* – *Orihiv /Orehov*.

Так само в середньому роді іменники, утворені від прикметників, передаються як *-iv+ськ* (*-iv+sk*) (замість *-ov+sk*): *Іванівське* – *Ivanivske*.

У жіночому роді з'являється *-iv+к* (*-iv+k*) (замість *-ov+k*): *Берхівка* – *Berhivka*, *Оленівка* – *Olenivka*, *Костянтинівка* – *Kostjantinivka*, *Крас-*

ногорівка – *Krasnohorivka*, Тошківка – *Toškivka*, Григорівка – *Hrihorivka / Grigorivka*, Богданівка – *Bohdanivka*, Дмитрівка – *Dmitrivka / Dmitrovka*, Горлівка – *Gorlivka / Horlivka*, Васиївка – *Vasilivka*, Павлівка – *Pavlivka*, Новодарівка – *Novodarivka*, Старомлинівка – *Staromlinivka*, Макарівка – *Makarivka*;

4) українська фонема *z* передається як *h* (замість *g*): Красногорівка – *Krasnohorivka*, Павлоград – *Pavlohrad*, Вугледар – *Vuhledar / Vugledar*, Красна Гора – *Krasna Hora*, Ягідне – *Jahidne*, Григорівка – *Hrihorivka / Grigorivka*, Богданівка – *Bohdanivka*, Святогірськ – *Svjatohirsk*, Горлівка – *Horlivka*, Гірське – *Hirsk*, Благодатне – *Blahodatne*, Гуляйполе – *Huljajpole*, Генічеськ – *Heničesk*;

5) відступ від російського взірця написання топоніма (Поволжье – *Povolžje*) після подвоєних приголосних перед *-я*: Білопілля – *Bilopilja*, Рівнопілля – *Rivnopilja*;

6) спостерігаються й написання українських топонімів за правилами англійського правопису:

- спрощення подвоєних приголосних не відбувається: Кременна – *Kreminna*;

- приголосний *-й* відтворюється як *-i* (замість *j*): Первомайське – *Pervomaiske*, Гуляйполе – *Huliaipole*;

- голосні *я, ю, є, ї* записуються як *ia, iu, ie, i* (замість *ja, ju, je, ji*): Серебрянське – *Seebrianske*, Тростянець – *Trostianets*, Ізюм – *Izium*, Бердянськ – *Berdiansk*, Верхньокам'янське – *Verkhnokamianske*, Парасковіївка – *Paraskoviivka*, Авдіївка – *Avdiivka*, Куп'янськ – *Kupiansk*, П'ятихатки – *Piatikhatki*;

- український голосний *-и* переданий як *-u* (відсутній у словенському алфавіті): Здвижівка – *Zdvyzhivka*, Вимка – *Vymka*, Черкаси – *Cherkasy*;

- українські звуки *ш, ч, щ (ш+ч), ц, ж, х* записані як *sh, ch, shch, ts, zh, kh*: Червоногригорів – *Chervonogrigoriv*, Бахмут – *Bakhmut*, Здвижівка – *Zdvyzhivka*, Херсон – *Kherson*, Тростянець – *Trostianets*; Кліщіївка – *Klishchivka*.

Очевидно, інформація, яка містила такі варіанти написання українських топонімів, була запозичена з англомовних джерел;

7) неуніфікований запис суфікса *-пол(ь)/-піл(ь)*: Маріуполь – *Mariupol / Mariupolj*, Нікополь – *Nikopol / Nikopolj*, Бориспіль – *Borispol / Borispil*, Тернопіль – *Ternopil / Ternopol*, Мелітополь – *Melitolpol / Melitolpolj*, Рівнопіль – *Rivnopil / Rivnopilj*;

8) назви середнього роду записані всупереч правилам словенського правопису: (замість закінчення *-o* збережене оригінальне українське закінчення *-e*): Новоселівське – *Novoselivske*, Торське – *Torske*, Іванівське – *Ivanivske*, Спірне – *Spirne*,

Невельське – *Nevelske*, Опитне – *Opitne*, Первомайське – *Pervomaiske*, Благодатне – *Blahodatne*, Левадне – *Levadne*, Сторожове – *Storožove*, Покровське – *Pokrovske*, Рикове – *Rikove*, Слатине – *Slatine*.

Трапляється й написання назв з узвичаєним для словенської мови закінченням (*-o*): Благодатне – *Blagodatno*, Лобкове – *Lobkovo*, Нескучне – *Neskučno*, Сватове – *Svatovo*, Новоосинове – *Novoosinovo*.

Зафіксовані випадки неуніфікованого написання однотипних топонімів в одному тексті: ... *ukrajinske sile... v Zaporožju osvobodile skupno osem vasi: Novodarivka, Levadne, Storoževe, Makarivka, Blagodatno, Lobkovo, Neskučno in Pjatihatki* (rtvslo.si, 19.07.2023);

9) абсолютні запозичення з російського джерела, які протирічать українським і словенським правилам орфографії: Солодке – *Sladkoje*, Ягідне – *Jagodnoje*, Нескучне – *Neskučnoje*;

10) очевидно, з метою уникнення невірної відмінювання українських топонімів значна їх кількість вжита у словенських текстах в називному відмінку із зазначенням типу населеного пункту. Однак нерідко трапляються у текстах і спроби узгодження топонімів з іншими частинами мови, що сприяє неуніфікованості та непослідовності написання:

- топонім *Pjatihatki* вжитий в чоловічому роді множини (в українській мові це іменник *pluralia tantum* жіночого роду) (*Pjatihatkov* замість *Pjatihatk*);

- назви міст *Sumi* і *Čerkasi* в українській мові функціонують як іменники *pluralia tantum* жіночого роду, однак у словенських ЗМІ вони вжиті в чоловічому роді однини як іменники іншомовного походження типу *kikiriki* (*Sumija, Čerkasija* замість *Sum, Čerkas*);

- *Oleški* – іменник жіночого роду *pluralia tantum*. Проте трапляються випадки, коли цей екзонім в реченні не узгоджується у відмінку з членами речення: *Po navedbah rusko nastavljenih oblasti je možno poplavljeno tudi majhno mesto v bližini Oleški* (n1info.si, 21.10.2022) (замість *Olešk*);

- назва населеного пункту *Časiv Jar* є поєднанням присвійного прикметника *Časiv* та іменника чоловічого роду *Jar*. У словенських джерелах відмінюється лише іменник *Jar*, а присвійний прикметник залишається незмінним: *Julija je raketa zadela stanovanjski poslopji v Časiv Jaru, umrlo je 43 ljudi* (dnevnik.si, 16.01.2023) (замість *Časovem Jaru*);

- назва міста *Кривий Піг* (транслітеровано: *Krivi Rih*), яка би за чинними словенськими пра-

вилами мала писатися як і в російській мові *Krivoj Rog*, що було би відхиленням від української оригінальної морфологічної колокації «прикметник + іменник чоловічого роду» при відмінюванні, оскільки слово *Krivoj* в такому випадку вважається не прикметником, а іменником (*Krivoja Roga...* замість *Krivega Roga...*), у словенських ЗМІ відмінюється по-різному, зважаючи на вихідний варіант цього топоніма: *V Krivoj Rogu je po navedbah guvernerja te regije Valentina Reznichenka uničen „objekt prometne infrastrukture“* (rtvslo.si, 27.11.2022); *Ukrajinske sile so sestrelile drone v Odesi in Krivem Rogu, v slednjem je bil moški ranjen* (preberi.si, 15.06.2023); *Doma so iz Krivega Riha oz. Krivoj Roga v osrednji Ukrajini* (rtvslo.si, 24.02.2023);

11) неуніфікований переклад української адміністративної одиниці *область*, яка є найбільшою територіальною одиницею в Україні. У словенських текстах зафіксовані подекуди чотири її варіанти (*regija, pokrajina, oblast, okrožje*). Крім того, сам топонім також може передаватися по-різному (прикметникові або іменникові варіанти): *Запорізька область – regija Zaporožje, Zaporiška regija, pokrajina Zaporožje, Харківська область – regija Harkov, Harkovska regija, pokrajina Harkov, Harkovsko okrožje, Луганська область – regija Lugansk / Luhansk, Luganska regija, Luganska oblast, oblast Lugansk, Донецька область – regija Doneck, Doneška regija, Donecka oblast, Doneška oblast, Doneško okrožje, Вінницька область – regija Vinica, Viniška regija, Vinicka regija, Миколаївська область – Mikolajevska regija, pokrajina Mikolajiv, regija Mikolajiv, Київська область – Kijevska regija, regija Kijev, Дніпропетровська область – regija Dnepropetrovsk / Dnipropetrovsk, pokrajina Dnipropetrovsk, Одеська область – regija Odesa, Odeška regija, Сумська область – pokrajina Sumi, Sumska regija, Херсонська область – pokrajina Herson, regija Herson, Hersonska oblast, Hersonska regija, Hersonska pokrajina, Черкаська область – regija Čerkasi, regija Cherkasy, pokrajina Čerkasi.*

Назва *okrožje* на словенських інформаційних інтернет-сторінках вживається для великих територіальних адміністративних одиниць (областей) і для малих (районів): *okrožje Korosten v regiji Žitomir, okrožje Brovary v Kijevski regiji, okrožje Čuhujiv v regiji Harkov, Harkovsko okrožje, Doneško okrožje;*

12) для кращого унаочнення прикладів словенського написання українських топонімів у таблиці поданий їх короткий перелік, який не є вичерпним:

Український топонім	Написання словенською
Слов'янськ	Slavjansk, Slovjansk, Sloviansk, Slaviansk
Вугледар	Vuhledar, Vugledar
Лисичанськ	Lisičansk, Liščansk
Чернігів	Černigov, Černigiv, Černihiv
Бахмут	Bahmut, Bakhmut, Bakmut
Дніпро	Dneper, Dnipro
Миколаїв	Mikolajev, Mikolajiv, Nikolaev, Nikolajev
Авдіївка	Avdijevka, Andijivka, Avdiivka
Григорівка	Hrihorivka, Grigorivka
Дмитрівка	Dmitrivka, Dmitrovka
Чорнобаївка	Črnobajevka, Črnobajivka
Ягідне	Jahidne, Jagidne, Jagodnoje
Мар'їнка	Marjinka, Marinka
Рубіжне	Rubižne, Rubežnoje
Луганськ	Lugansk, Luhansk
Северодонецьк	Severodoneck, Severnodonetsk
Білогорівка	Belogorovka, Bilohorivka
Благодатне	Blahodatne, Blagodatne, Blagodatno
Красногорівка	Krasnogorovka, Krasnohorivka
Василівка	Vasiljevka, Vasilivka
Андріївка	Andriivka, Andrijivka, Andrijevka
Павлівка	Pavlivka, Pavlovka
Очаків	Očakiv, Očakov
Гуляйполе	Huljajpole, Guljajpole, Huliaipole
Нескучне	Neskučne, Neskučno, Neskučnoje
Богданівка	Bogdanivka, Bohdanivka, Bogdanovka
Кліщіївка	Kliščijivka, Kliščivka, Kleščejevka
Чугуїв	Čugujev, Čuhuiiv, Čugujiv
Костянтинівка	Kostjantinivka, Kostiantinivka, Konstantinovka
Кривий Ріг	Krivi Rih, Krivoj Rog, Krivi Rog
Кремінна	Kremina, Kremenna, Kremenaja
Оріхів	Orehov, Orihiv
Щастя	Šastja, Ščastja, Ščastje, Šastija
Бердянськ	Berdjansk, Berdiansk

Висновки. Починаючи з 2022 року, українські топоніми почали масово вживатися в словенському медіапросторі. Відтоді спостерігається їх безладне записування. Проаналізований матеріал дозволив виявити кілька причин такого мовного явища: 1) деякі географічні назви передавалися за аналогією до уже усталених правил написання українських власних назв (за російським зразком), 2) деякі запозичувалися разом із новиною з англійських джерел, 3) деякі ж транслітерувалися чи транскрибувалися (зрідка калькувалися) безпосередньо з української мови.

Російські варіанти українських власних назв подекуди суперечать словенським мовним нормам, що призводить до виникнення нерозпізнав-

них форм (напр., *u Krivoj Rogu, iz Krivoj Roga*). Особливо це стосується топонімів на зразок *Kremenaja* (прикметник жіночого роду однини), *Sladkoje, Neskučnoje i Jagodnoje, Rubežnoje* (прикметники середнього роду одними), які функціують як іменники.

Велика кількість топонімів має два, а часом і три-чотири варіанти внаслідок намагання наслідувати українську, російську чи англійську мови написання. Таке хаотичне написання ускладнює ідентифікацію топонімів серед словенських мовців (*Dneper – Dnipro, Kliščivka – Kleščejevka,*

Kostjantinivka – Konstantinovka, Bilohorivka – Belogorovka, Mikolajiv – Nikolaev, Šastija – Ščastje).

Слід також констатувати, що традиція написання українських назв, яка базується на російській традиції, досі сильна, її підтримує велика кількість лінгвістів та відомств, відповідальних за стандартизацію іншомовних власних назв. Однак є й певні зрушення в цьому напрямку. Так, наприклад, пропонується розрізняти так звані пословенені назви, які слід залишити без змін, серед них і ті, які запозичені з російської мови, і нові географічні назви, при перенесенні яких враховувалася б уже українська форма.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Dobrovoljc, H., Lengar Verovnik, T. idr. *Pravopis 8.0*. Ljubljana: Založba ZRC, 2011. URL: <https://www.dlib.si/stream/URN:NBN:SI:DOC-19AAVZFO/7b1b35de-e872-4830-9f14-3bf5f3db8df4/PDF> (дата звернення: 15.03.2024).
2. Kladnik, D. *Podomačena tuja zemljepisna imena v slovenskih atlasih sveta*. Ljubljana: Založba ZRC, 2007. 220 s.
3. Petrovčič, M. Pregled načinov latinizacije kitajskega jezika in primerjava poglavitnih sistemov. *Azijske in afriške študije*, 2009. № 13 (2). S. 83–102.
4. Pogačnik, A. Glasovno domačenje lastnih imen iz nelatiničnih pisav. Jakop, N. & Dobrovoljc, H. (Eds.). *Pravopisna stikanja: razprave o pravopisnih vprašanjih*. Ljubljana: Založba ZRC, 2012. S. 73–83.
5. Pravila I. *Slovenski pravopis*. Ur. J. Toporišič, F. Jakopin idr. Ljubljana: Založba ZRC, 2001. URL: https://fran.si/134/slovenski-pravopis/datoteke/Pravopis_Pravila.pdf (дата звернення: 14.03.2024).
6. *Pravopis 8.0. Komentarji poglavij I-IV*. URL: <https://omp.zrc-sazu.si/zalozba/catalog/book/2018> (дата звернення: 01.02.2024).
7. Slovar toponimske terminologije. URL: https://view.officeapps.live.com/op/view.aspx?src=https%3A%2F%2Fwww.gov.si%2Fassets%2Forgani-v-sestavi%2FGURS%2FDokumenti%2FDelovna_tlesa%2FKSZI%2FPublikacije%2Fslovar_toponimske_terminologije.doc&wdOrigin=BROWSELINK (дата звернення: 29.02.2024).
8. Stopar, A., Ilc, G. Domačenje angleškega polglasnika v slovenskem pravopisu. *Pravopis na zrnu graha. Razprave o pravopisnih vprašanjih*. Ljubljana: Založba ZRS, 2022. S. 181–241.
9. Jezikovna svetovalnica. URL: <https://svetovalnica.zrc-sazu.si> (дата звернення: 02.04.2024).
10. Šuptaršič, R. Izgovarjava angleških besed: predlogi k pravilom novega slovenskega pravopisa. *Jezik in slovstvo*, 1990/1991. № 36 (3). S. 62–69.

REFERENCES

1. Dobrovoljc, H., Lengar Verovnik, T. idr. (2011). *Pravopis 8.0 [Spelling 8.0]*. Ljubljana: Založba ZRC. URL: <https://www.dlib.si/stream/URN:NBN:SI:DOC-19AAVZFO/7b1b35de-e872-4830-9f14-3bf5f3db8df4/PDF> (date of access: 15.03.2024). [In Slovenian].
2. Kladnik, D. (2007) *Podomačena tuja zemljepisna imena v slovenskih atlasih sveta [Domesticated foreign geographical names in Slovenian atlases of the world]*. Ljubljana: Založba ZRC. 220 s. [In Slovenian].
3. Petrovčič, M. (2009) *Pregled načinov latinizacije kitajskega jezika in primerjava poglavitnih sistemov [An overview of the Latinization methods of the Chinese language and a comparison of the main systems]*. *Azijske in afriške študije*. № 13 (2). S. 83–102. [In Slovenian].
4. Pogačnik, A. (2012) *Glasovno domačenje lastnih imen iz nelatiničnih pisav [Vocal pronunciation of proper names from non-Latin scripts]*. Jakop, N. & Dobrovoljc, H. (Eds.). *Pravopisna stikanja: razprave o pravopisnih vprašanjih*. Ljubljana: Založba ZRC. S. 73–83. [In Slovenian].
5. *Pravila I. Slovenski pravopis [Rules I. Slovenian spelling]*. Ur. J. Toporišič, F. Jakopin idr. (2001). Ljubljana: Založba ZRC. URL: https://fran.si/134/slovenski-pravopis/datoteke/Pravopis_Pravila.pdf (дата звернення: 14.03.2024). [In Slovenian].
6. *Pravopis 8.0. Komentarji poglavij I-IV [Spelling 8.0. Commentaries on Chapters I-IV]*. URL: <https://omp.zrc-sazu.si/zalozba/catalog/book/2018> (date of access: 01.02.2024). [In Slovenian].
7. Slovar toponimske terminologije [Dictionary of toponymic terminology]. URL: https://view.officeapps.live.com/op/view.aspx?src=https%3A%2F%2Fwww.gov.si%2Fassets%2Forgani-v-sestavi%2FGURS%2FDokumenti%2FDelovna_tlesa%2FKSZI%2FPublikacije%2Fslovar_toponimske_terminologije.doc&wdOrigin=BROWSELINK (date of access: 29.02.2024). [In Slovenian].
8. Stopar, A., Ilc, G. (2022). *Domačenje angleškega polglasnika v slovenskem pravopisu [Domestication of the English semivowel in Slovenian orthography]*. *Pravopis na zrnu graha. Razprave o pravopisnih vprašanjih*. Ljubljana: Založba ZRS. S. 181–241.
9. Jezikovna svetovalnica [Language consultancy]. URL: <https://svetovalnica.zrc-sazu.si> (date of access: 02.04.2024). [In Slovenian].
10. Šuptaršič, R. (1990/1991). *Izgovarjava angleških besed: predlogi k pravilom novega slovenskega pravopisa [Pronunciation of English words: suggestions for the rules of the new Slovenian orthography]*. *Jezik in slovstvo*. № 36 (3). S. 62–69. [In Slovenian].